

ETELÄ-
KARJALAN
LIITTO

KATSAUS ALUEKEHITYS- LAINSÄÄDÄNNÖN VALMISTELUUN

Maakuntajohtajien kokous 5.2.2020

Satu Sikanen
Aluekehitysjohtaja
Etelä-Karjalan liitto

Uudistettava lainsäädäntö

- Laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastojen hallinnoinnista (ns. ALKE-hallintolaki, 7/2014)
- Laki alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta (ns. rahoituslaki, 8/2014)
- Näiden lakien nojalla annetut asetukset:
  - valtioneuvoston asetus alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista (356/2014)
  - valtioneuvoston asetus alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta (357/2014)
  - valtioneuvoston asetus rakennerahastoista osarahoitettavien kustannusten tukikelpoisuudesta (358/2014)

LAKITYÖRYHMÄN KOKOONPANO

- / Puheenjohtaja osastopäällikkö, ylijohtaja Marja-Riitta Pihlman, TEM
- / Varapuheenjohtaja aluekehitysjohtaja, ryhmäpäällikkö Johanna Osenius, TEM
- / Jäseniä: TEM, VM, YM, LVM, STM, MMM, OKM, SM, ELY-keskus, seutukaupungit, suuret kaupungit, Kuntaliitto, SAK, EK, MTK, Suomen Luonnonsuojeluliitto, SOSTE ry
- / Maakunnan liittojen edustajat: Eira Varis (Pauli Harju) ja Satu Sikanen (Matti Lipsanen)
- / Vastuujuristina neuvotteleva virkamies Elina Isoksela
- / Sihteereinä toimivat neuvotteleva virkamies Tarja Reivonen ja neuvotteleva virkamies Hanna Liski-Wallentowitz
- / TEM:n virkamiehistä koostuva sihteeristö

Lakityöryhmän tehtävästä ja aikataulusta

- Työskentelyn lähtökohtana kansallisen aluekehittämisyjärjestelmän päivittäminen, EU-asetusehdotukset kaudelle 2021 – 2027 sekä nykyistä ohjelmakautta koskeva kansallinen lainsäädäntö
- Lakityöryhmän tehtävänä on tukea kansalliseen aluekehittämisyjärjestelmään ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan uudistukseen liittyvää säädösvalmistelua
  - Valmistelu virkamiestyönä käynnistynyt syksyllä 2018 (TEM:n sisäiset työryhmät, käsittelyt AUNEssa sekä Koheesio2021+ -ryhmässä ja RR2021+ -hallintojaostossa)
  - TEM:n sisäinen lakiryhmä aloittanut keväällä 2019
  - Hallituksen esitysluonnos lausunnolle keväällä 2020 (maaliskuu)
  - Hallituksen esitysluonnoksen käsittely valtioneuvostossa ja eduskuntakäsittely syksy 2020
  - Lait tulisivat voimaan 1.1.2021

TEM:N TAVOITTEITA LAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTUSTYÖLLE

- Sääntelyn keventäminen (vrt. HE 35/2018)
- Lain rakenteen selkeyttäminen
- Aluekehittämisen yhteistyörakenteiden ja tapojen päivittäminen
- Hallitusohjelman mukaisten painotusten huomioiminen (esim. alueiden kehittämisen tavoitteet)
- Tukimuotojen päivittäminen ohjelmasisältöjen pohjalta
- Tuensaajien ja viranomaisten hallinnollisen taakan vähentäminen
  - Yksinkertaistetut kustannusmallit & tulos- ja tuotosperusteiset mallit
  - Teknisen tuen flat-rate
  - Riskiperusteiset varmennus- ja tarkastusmenettelyt

ETELÄ-
KARJALAN
LIITTO

NS. HALLINTOLAKI

YLEISET SÄÄNNÖKSET (1. LUKU)

- / Vastuu alueiden kehittämisestä on valtiolla ja kunnilla. Valtio vastaa valtakunnallisesta alueiden kehittämisestä. Kuntien puolesta aluekehittämismääräyksen tehtävää hoitaa kussakin maakunnassa maakunnan liitto.
- / Alueiden kehittämisen tavoitteisiin ei merkittäviä muutoksia: kestävä kehitystä ja ilmastonmuutoksen hillintää esitetään lisättäväksi
- / Aluekehittämisen suunnittelujärjestelmä koostuisi edelleen aluekehittämispäätöksestä ja maakuntaohjelmasta, joka perustuu MRL:n mukaiseen maakuntasuunnitelmaan (pitkän aikavälin kehittämisen strategisiin linjauksiin).
- / Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma jäämässä lainsäädännöstä pois

2. LUKU

VIRANOMAISET JA NIIDEN TEHTÄVÄT

ETELÄ-
KARJALAN
LIITTO

10 § MAAKUNNAN LIITON TEHTÄVÄT 1/3

Maakunnan liitto toimii aluekehittämismääräyksinä ja vastaa maakunnan yleisestä kehittämisestä ja siinä tehtävässä:

- 1) vastaa maakunnan strategisesta suunnittelusta ja toimeenpanosta;
- 2) hoitaa maakunnan suunnittelun ja merialuesuunnittelun tehtävät siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) säädetään;
- 3) kehittää alueensa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä;
- 4) hoitaa sille (*alueiden kehittämisestä ja rakennusrahastohankkeiden rahoittamisesta annetussa – lain uusi nimi*) laissa säädetyt tehtävät;
- 5) edistää saavutettavuutta sekä vastaa liikennejärjestelmäsuunnittelun johtamisesta ja yhteensovittamisesta maakunnan muihin suunnitelmiin ja valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan muualla kuin Helsingin seudulla;

10 § MAAKUNNAN LIITON TEHTÄVÄT 2/3

- 6) edistää luonnonvarojen kestävästä hyödyntämisestä ja asuin- ja elinympäristön kestävästä kehityksestä / edistää luonnonvarojen kestävästä käyttöä ja asuin-, elin- ja luonnonympäristön laatua / vastaa luonnonvarojen kestävästä käyttöä ja ilmastonmuutoksen torjuntaa sekä laadukkaasta elinympäristön tilaan koskevan suunnittelun yhteistyön johtamisesta ja (kyseisen?) suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa;
- 7) edistää kuntien välistä, kuntien ja maakunnan välistä sekä ylimaakunnallista yhteistyötä ja maakunnan kansallisia ja kansainvälisiä yhteyksiä;
- 8) vastaa aluekehityksen tilannekuvasta ja toimintaympäristön muutosten ennakoinnista;
- 9) edistää maakunnallista identiteettiä ja asukkaiden osallistumista maakunnan kehittämiseen sekä kulttuuria osana maakunnallista strategiatyötä ja
- 10) hoitaa muut sille erikseen säädetyt tehtävät.

10 § MAAKUNNAN LIITON TEHTÄVÄT 3/3

Maakunnan liitto hoitaa tehtäviään

- / toimimalla laajassa yhteistyössä alueiden kehittämiseen osallistuvien viranomaisten ja muiden tahojen kanssa;
- / ottamalla huomioon kuntien erilaisista lähtökohdista johtuvat tarpeet ja vahvuudet ja
- / osallistumalla keskeisten aluekehittämiseen osallistuvien valtion aluehallintoviranomaisten strategiseen suunnitteluun ja tulosohjaukseen sekä tekemällä yhteistyötä korkeakoulujen kanssa niiden tulossopimusten valmistelun aikana maakunnan aluekehittämistavoitteiden huomioimiseksi ja
- / edistämällä maakunnan etuja 1 momentin mukaisissa tehtävissä.

12 § - 13 § MAAKUNNAN YHTEISTYÖRYHMÄ JA SIHTEERISTÖ

- / MYR:eillä edelleen strateginen yhteensovitus tehtävä
- / Maakunnan liiton hallitus asettaa
- / Yhteistyöryhmässä tulee olla kattavasti edustettuina maakunnan alueen kehittämisen kannalta keskeiset tahot kuten yleisasetuksen x artiklassa säädetään. Lapin maakunnassa yhteistyöryhmän jäsenenä tulee olla saamelaiskäräjien edustaja.
- / Yhteistyöryhmän jäsenet asetetaan kunnanvaltuuston toimikaudeksi ja saamelaiskäräjien osalta saamelaiskäräjien toimikaudeksi.
- / Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhteistyöryhmän työskentelystä, kokoonpanosta, jäsenistä ja tehtävistä.
- / Maakunnan yhteistyöryhmän valmistelu-, esittely- ja täytäntöönpanotehtäviä hoitaa sihteeristö, joka koostuu tukea myöstävästä viranomaisista.
- / Sihteeristön tehtävänä on lisäksi seurata ja sovittaa yhteen maakunnan alueella valmisteltavia kansallisten ohjelmien sekä Euroopan unionin osarahoittamien rakennerahasto-ohjelmien, maaseuturahaston ja meri- ja kalatalousrahaston hankkeita ja raportoida niistä yhteistyöryhmälle.

OHJELMATYÖ JA SOPIMUSMENETTELYT (3 LUKU)

- / Alueiden kehittämisen painopisteet (aluekehittämispäätös)
- / Maakuntaohjelma (ei TOPSUa)
- / Alueiden kehittämisen keskustelut
- / Yhteistyösopimukset
- / Rakennerahasto-ohjelma
- / Kestävä kaupunkikehittäminen

INTERREG-OHJELMIEN JA – ULKORAJAOHJELMIEN HALLINNOINTI (4 LUKU)

KESKEISTÄ LIITTOJEN KANNALTA

- / Maakunnan liitot hallintoviranomaisena
- / Ohjelma-alueen maakuntien liitot vastaavat yhteistyöohjelmaa koskevan ehdotuksen laatimisesta yhteistyössä ohjelmaan osallistuvien valtioiden viranomaisten ja kuntien sekä muiden aluekehittämiseen osallistuvien tahojen ja kumppanien kanssa
- / Seurantakomitean nimeämismenettelyn helpottaminen

ERINÄISET SÄÄNNÖKSET (5 LUKU)

- / Maakuntaohjelmien arviointivaatimus ulkoisen arvioitsijan toimesta jatkuu
- / Valtioneuvoston asetuksella voidaan edelleen määrätä maan heikoimmin kehittyneet alueet kehittämistarpeiden pohjalta I ja II tukialueiksi (erityismaininta saaristoista säilyy)
- / Äkilliset rakennemuutosalueet esitetään poistettavaksi laista

ETELÄ-
KARJALAN
LIITTO

NS. RAHOITUSLAKI

RAHOITUSLAIN RAKENNE

- / 1.luku Yleiset säännökset ja viranomaisten toimivalta
- / 2.luku Tukimenettely (koko kaari tuen hakemisesta käytön valvontaan ja mahdolliseen takaisinperintään)
- / 3.luku Rakennerahastoja koskevat säännökset
- / 4.luku Kansallista vastinrahoitusta koskevat erityissäännökset (Interreg)
- / 5.luku Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien valvonta
- / 6.luku Erinäiset säännökset

9 § MAAKUNNAN LIITON TOIMIVALTA (1. LUKU)

Toimivaltainen maakunnan liitto voi myöntää tukea kansallisista varoista ja Euroopan aluekehitysrahaston varoista ja oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta

- 1) alueiden kestävää kasvua ja elinvoimaa edistäviin kehittämishankkeisiin (alueellinen kehittämistuki)
- 2) kuntien toteuttamiin yritysten toimintaedellytyksiä tukeviin perusrakenteen investointihankkeisiin (perusrakenteen investointituki);
- 3) opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan kuuluviin kehittämis- ja investointihankkeisiin;

Toimivaltainen maakunnan liitto voi myöntää kansallista vastinrahoitusta Interreg-ohjelman tai Interreg-ulkorajaohjelman hankkeisiin.

10 § MAAKUNNAN LIITON TEHTÄVIEN KESKITTÄMINEN

Maakunnan liiton edellä 9 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä voidaan keskittää siten, että maakunnan liitto hoitaa valtionapuviranomaisen tehtäviä toisen maakunnan liiton toimialueella, jos toimialueen laajentamisella voidaan turvata tehtävissä tarvittavan erityisasiantuntemuksen saatavuus, moitteeton varainhoito tai rakennerahastotehtäviä koskeva eriyttämisvaatimus taikka toimialueen laajentaminen on tarkoituksenmukainen muun vastaavan syyn vuoksi.

Maakunnan liiton toimialueen laajentamisella tulee olla hallintoviranomaisen hyväksyntä.

Toimialueen laajentamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

11 § ELY-KESKUKSEN TOIMIVALTA

Toimivaltainen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus voi myöntää tukea rakennerahasto-ohjelmaa toteuttaviin kehittämishankkeisiin:

- / ympäristöön ja luonnonvaroihin liittyviin kehittämishankkeisiin Euroopan aluekehitysrahastosta
- / liikenteeseen ja infrastruktuuriin liittyviin kehittämis- ja investointihankkeisiin Euroopan aluekehitysrahastosta
- / työllisyyden ja osaamisen edistämiseen ja/sekä sosiaaliseen osallisuuteen liittyviin kehittämishankkeisiin Euroopan sosiaalirahastosta
- / vähävaraisten materiaalisen tuen hankkeisiin Euroopan sosiaalirahastosta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimii valtionavustuslaissa tarkoitettuna valtionapuviranomaisena myöntämiään tukia koskevissa asioissa.

- / Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuista, niiden käyttökohteista.

AIKATAULU

/ VKOT 14–20 (1.4. - 15.5.)

/ Kesäkuu

/ Elokuu

/ Touko–joulukuu

HE-luonnos lausunnolla

Lausuntoyhteenveto,
keskeiset muutokset

HE-luonnoskokonaisuus

Asetusluonnokset